

КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради»
Відділ інформації, реклами, удосконалення методики і
практики бібліотечної роботи

Календар

*знаменних і пам'ятних
дат Збаражчини
на 2023 рік*

Збараж – 2022

**УДК 01(477.84)
К 17**

Укладач: Н. Сенчишин, *провідний
бібліограф відділу
інформації, реклами,
удосконалення методики і
практики бібліотечної
роботи*

Комп'ютерний набір: Н. Сенчишин

Відповідальна за випуск: О. Бойко,
*директор КУ «Публічна
бібліотека Збараської
міської ради»*

**К 17 Календар знаменних і пам'ятних дат
Збаражчини на 2023 рік [Текст] / КУ «Публічна
бібліотека Збараської міської ради; від. інформ. рекл.,
удоскон. методики і практики бібл. роботи.; уклад. Н.
Сенчишин. – Збараж, 2022. – 58 с.**

Видання містить інформацію про пам'ятні події краю та його видатних людей.

Адресується учителям, студентам, культурно-освітнім працівникам, а також усім, хто не байдужий до історії краю, його сьогодення, цікавиться і займається краєзнавством.

Електронну версію посібника розміщено на веб-сайті Збараської ЦБС: <http://www.zbarazh-library.com.ua/writen-date.html>

УДК 01(477.84)
© КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради, 2022

Від упорядника

«Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2023 рік» подає інформацію про пам'ятні події краю, уродженців та видатних людей, чиї життя та діяльність пов'язані із Збаражчиною.

Матеріал систематизовано за чотирма розділами:

- **Збаразький літопис від сивої давнини.**
- **Перелік імен, що не увійшли до основного списку.**
- **Землі Збаразької славетні люди.**
- **Населені пункти Збаражчини.**

Збережена хронологічна послідовність, зокрема подається число, місяць (де можливо), найменування події, текстова довідка та бібліографія.

Розширити коло літератури цієї тематики допоможуть видання: «Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 2023 рік», краєзнавчі бібліографічні покажчики, списки та попереджувальні довідки, видані Тернопільською обласною універсальною науковою бібліотекою. Також для повнішого ознайомлення з життєвим і творчим шляхом видатних людей Збаражчини можна скористатися рекомендаційно-бібліографічними посібниками, виданими методично-бібліографічним відділом Збаразької ЦБС (нині відділ інформації, реклами, удосконалення методики та практики бібліотечної роботи) із серії «Наші славетні земляки», перелік яких вказано на сторінках цього календаря та на сайті бібліотеки.

Добір матеріалу закінчено в квітні 2022 року.

СВЯТА ТА ПАМ'ЯТНІ ДНІ В УКРАЇНІ НА 2023 РІК

22 січня – День Соборності України (день проголошення акту Злуки УНР і ЗУНР).

29 січня – День пам'яті героїв Крут

19 лютого – День Державного Герба України.

20 лютого – День героїв Небесної сотні

21 лютого – Міжнародний день рідної мови.

24 лютого – Повномасштабне військове вторгнення військ РФ на територію України.

26 квітня – Міжнародний день пам'яті Чорнобиля.

8-9 травня – День пам'яті та примирення і день перемоги над нацизмом у Другій світовій війні.

20 травня – День вишиванки.

21 травня – День пам'яті жертв політичних репресій.

1 червня – Міжнародний день захисту дітей.

28 червня – День Конституції України.

23 серпня – День Державного Прапора України.

24 серпня – День Незалежності України.

14 жовтня – Покрова, День захисника України.

9 листопада – День української писемності та мови.

21 листопада – День гідності і свободи.

25 листопада – День пам'яті жертв голодоморів.

7 грудня – День місцевого самоврядування.

14 грудня – День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Перелік основних ювілейних і пам'ятних дат року Збаражчини

Березень

85 років від дня народження *Вітенька Ігоря Володимировича* (28.03.1938 – 21.09.1974) – *вченого кібернетика.*

Квітень

95 років від дня народження *Чайки Володимири Павлівни* (02.04.1928 – 21.11.2015) – *оперної співачки, народної артистки України.*

Червень

120 років від дня народження *Білинського Тараса Володимировича* (17.06.1903 – 05.07.1941) – *лікаря, громадського діяча.*

Липень

90 років від дня народження *Білинського Бориса Тарасовича* (16.07.1933) – *лікаря-онколога.*

Серпень

75 років від дня народження *Триба Василя Тригоровича* (12.08.1948 – 26.01.2000) – журналіста, літератора, члена НСЖУ.

90 років від дня народження *Кравчука Володимира Олексійовича* (25.08.1933 – 23.10.2018) – педагога, краєзнавця.

Жовтень

70 років від дня народження *Кіпібиди Зіновія Михайловича* (11.10.1953) – письменника, журналіста, художника.

Листопад

80 років від дня народження *Кот Данії Єдуардівни* (12.11.1943 – 23.12.2014) – учительки, поетеси.

Збаразький літопис від сивої давнини

- 1238 – 1264 рр.** Роки княжіння Данила Романовича Галицького, який належав до Галицько-Волинського князівства.
- 1383 р.** Побудовано муровану з каменя Старозбаразьку фортецю, яка належала Федору Несвіцькому.
- 1393 р.** Володарем Збаража стає Федір Несвіцький.
- 1393 р.** Князь Вітовт приєднав Кременець до Волині. Він позбавив Дмитра Корибута Сіверського князівства, а дав йому взамін Збараж і Вишневець.
- 1463 р.** Після смерті Василя Несвіцького (сина Федора), його сини поділилися маєтками. Старший син Василь отримав Збараж, Семен – Колоден, Солтан – Вишневець.

1558, 1567, 1572, 1588, 1590, 1594, 1612	Напади татар на Старозбараську фортецю
1583 р.	В Збаражі налічувалось 284 будинки, проживало 1400 мешканців
1608 р.	Помер Януш Збараський
1648 р. 23 вересня	Максим Кривоніс майже без бою здобув Збараську фортецю, і забравши 50 гармат рушив до Львова на з'єднання з військом Богдана Хмельницького.
1648 р.	Ярема Вишневецький повернувся до Збаража, укріпив замок новою залогою – угорцями і німцями, завіз туди нові гармати.
1748 р.	Перша письмова згадка про Василіанський монастир в Збаражі. Це був невеликий монастир, який нараховував 5 монахів.
1763 р.	При монастирі оо. Бернардинів почала працювати вища школа – Студіум теології і філософії
1803 р. 15 вересня	Власник міста В. Потоцький звільнив міщан католицької віри від феодальних податків.
1818 р.	Австрійський уряд видав розпорядження, щоб навчання в школах велося «руською» (українською) мовою.
1828 р.	У центрі міста збудовано магістрат.
1848 р.	Першим депутатом до галицького парламенту обрано о. Степана Качалу.
1868 р.	У місті почала працювати пошта.

- 1888 р.** Побудовано Свято-Михайлівську церкву с. Базаринці, фундатори – сім'я Панасюків.
- 1898 р.** До 100-річчя від дня народження польського поета Адама Міцкевича коштом населення міста споруджено пам'ятник.
- 1903 р.** Заходами Володимира Білинського створено у місті перший український банк «Товариство Кредитове Руський Народний Дім».
- 1913 р.** В місті розпочалося будівництво Українського Народного дому.
- 1918 р.** Збараж захопили австро-мадярські війська. Репресії до українського населення.
- 1918 р.
1 листопада** Український комітет на чолі з о. Степаном Теслею перебирає владу у повіті. Збараж стає повітовим центром ЗУНРу. Головою національної повітової ради обрано о. Олександра Заячківського. Посадником міста стає Теодор Стрільбицький. Появляються збаразькі гроші – бони.
- 1918 р.
2 листопада** Засновано повітову філію товариства «Сільський господар», яка багато зробила для піднесення культури хліборобства, покращення матеріального становища селянства.
- 1923 р.** В місті відновило свою роботу товариство «Рідна школа»
- 1933 – 1935 рр.
червень** Будівництво української захоронки (дитячого садочка), яку освятив єпископ Никита Будка.
- 1933 – 1938 рр.** Пожвавилась робота українських товариств, з'являються нові організації: «Луг», «Січ», «Каменярь».

- 1933 р.** Закінчено будівництво «Сокола».
- 1933 – 1938 рр.** Побудовано мурований міст через річку Гнізна, освітлено центр міста.
- 1933 р.** Відкриття на Воскресенській церкві меморіальної дошки «Українська молодь Христові».
- 1933 р.** На підставі державної статистики Збараський повіт мав 739,6 км², в тому числі управничих ґрунтів 486,43 км². Населення становило 65768 осіб, на 1 км² – 89 мешканців.
- 1937 – 1938 рр.** Нова хвиля арештів, переслідувань, ув'язнень для українського населення. Наступ римо-католиків на українську церкву.
- 1943 р.
7 квітня** Розстріл євреїв у Збаражі біля замку, де потім встановлено пам'ятний знак (1946 р.)
- 1943 р.
8 червня** Знищено гето, масовий розстріл євреїв у Збаражі на території нафтобази. Масовими репресіями євреїв у місті керував нацист Герман Мюллер. Близько 60 євреїв із 5 тис. врятували українці (1949 р. на братській могилі встановлено пам'ятник загиблим).
- 1943 р.
6-8 липня** Рейд через Збаражчину радянських партизанів Сидора Ковпака, грабежі, насильство, розстріли. Бій у Луб'янецькому лісі.
- 1948 р.** Нова депортація українського населення в Сибір.
- 1948 р.** Відновив роботу відділ зв'язку.
- 1958 р.** Будівництво ресторану «Медобори»
- 1958 р.** Початок розвитку телебачення у Збаражі.

- 1958 р.** Збаражани обрали П. Тичину своїм депутатом до Верховної Ради СРСР.
- 1958 р.** Збаражани обирають поета А. Малишка своїм депутатом до Верховної Ради УРСР.
- 1958 – 1984 рр.** Реставрація палацу князів Збараських.
- 1963 р.** Розпочала роботу Збараська школа-інтернат
15 жовтня
- 1988 р** Створено осередок Української асоціації «Зелений світ».
- 1993 – 1994 рр.** Розпис фойє другого поверху замку (художники А. Гульовський, С. Баран.)
- 1993 р.** перейменування вулиць міста.
- 1993 р.** Вийшли збірки творів збаражан: В. Гриб «Звістка», В. Кравчук «Казки Медоборів», А. Малевич «Просвіта на Збаражчині».

Перелік імен, що не увійшли в основний список

4 січня 1873 р. у с. Нижчі Луб'янки Збаразького району (нині Тернопільський) народився **Остапчук Яко** – громадський і політичний діяч, посол до Державної Ради в Відні. Він вніс великий вклад у пробудження Збаражчини. Батьки були середньо-заможні селяни, хлібороби. Тато займався деякий час, крім господарства, ще й дяківством. Початкову освіту здобув у Красносільцях, після чого навчався в школі у Збаражі, Першій тернопільській гімназії. Свою політично-партійну діяльність Остапчук розпочав в Українській радикальній партії, у лавах якої перебував до 1897 року. У 1896 і 1898 роках супроводжував Івана Франка під час його перебування на Тернопільщині, виступав на вічах у Збаразькому повіті. Із 1899 року став членом новоствореної Української соціал-демократичної партії, Від соціал-демократів був обраний депутатом віденського парламенту (з 1907 по 1911). До Першої світової війни організував страйк малоземельних селян у Тарасівці. 1912 року Я. Остапчук із родиною переїхав у Радвань над Лаборцем (Східна Словаччина). Під час Першої світової війни брав участь у роботі Союзу визволення України в таборах українських військовополонених. У 1920 році став одним із засновників Соціал-демократичної партії Підкарпатської Русі (СДПР). Деякий час був її головою, допомагав у справі видання друкованого органу партії «Народ», а пізніше – «Вперед». Унаслідок кризи всередині СДПР і через незгоду з деякими передвиборчими кроками її керівництва 8 жовтня 1929 Я. Остапчук офіційно вийшов із лав партії. Під час окупації Закарпаття угорцями був репресований владою. Після звільнення переїхав спочатку до Словаччини, а пізніше поселився під Прагою. У 1957 році разом із дружиною повернувся до Ужгорода. Написав спогади про Івана Франка. Помер 30 січня 1959 року.

19 січня 1893 р. у с. Чернихівці Збаразького району (нині Тернопільський) народився **Гладкий Гриць** – військовий і громадський діяч, журналіст. Закінчив укр. гімназію у Тернополі. Під час Першої світової війни воював у складі австро-угорської армії, потрапив у рос. полон. Навесні 1917 вступив до лав УСС; від

Сотн. Г. Гладкий

Львові: від 1930 – директор канцелярії Українського національнодемократичного об'єднання, водночас від 1931 – голова його друкованого органу тижневика «Свобода». Голова Союзу укр. приватних урядовців Галичини (1934). Автор численних статей про тогочасне укр. політичне і громадське життя, національнополітичну організацію українців, спогадів «З Українськими Січовими Стрільцями». Помер 16 вересня 1936 р. у Львові, похований на Личаківському цвинтарі.

*Лютого 1948 р. у с. Красносільці Збаразького району (нині Тернопільський) народився **Марцинишин Василь Андрійович**. В 1965 р. закінчив Збаразьку ЗОШ №1 і вступив на географічний факультет Львівського університету ім. І. Франка. Впродовж навчання в школі і університеті проявляв зацікавленість до природничих наук, історії, займався пішохідним туризмом. З 1969 р. працював завідувачим Дністровським учбово-науковим географічним стаціонаром на Івано-Франківщині та займався науковою роботою, паралельно навчаючись в аспірантурі географічного факультету. Випущено ряд наукових статей в географічних виданнях. З 1981 р. проживає в Збаражі, працюючи в районному Будинку піонерів, завідувачим туристично-краєзнавчим відділом, директором Збаразького міського дитячого парку (природничого спрямування). Тісно співпрацював з районною газетою «Колгоспне життя» тепер «Народне слово». Впродовж 1990-1992 рр. працював молодшим науковим співробітником МП «Адоліс» Тернопільського педагогічного університету. Вивчав та складав созологічні паспорти контролю за станом популяції видів рослин занесених до Червоної книги України по Збаразькому районі. З 1992 р. працював директором Стрийської ЗОШ I-III ступенів.*

5 лютого 1948 р. у с. Кретівці Збаразького району (нині Тернопільський) народився **Гринчишин Ярослав Тадейович** – видавець, педагог, вчений у галузі ядерної фізики. З 1955 по 1966 роки навчався у Тернопільській середній школі №1. В 1972 році закінчив фізико-технічний факультет Харківського університету. З 1974 по 1977 рр. навчався в аспірантурі. 02.06.78 присвоєно звання кандидата фізико-математичних наук. 1977-97 рр. – викладач, доцент, доцент, завідувач кафедри фізики ТДПУ. Сфера наукових інтересів – ядерна фізика. Автор близько 50 наукових праць. У 1996 р. заснував у Тернополі (разом з Я. Гап'юком) видавництво «Підручники і посібники».

4 березня 1913 р. у с. Кобилля Збаразького району (нині Тернопільський) народився о. **Коваль Павло** – релігійний діяч. Після закінчення Тернопільської гімназії вступив на навчання у Львівську греко-католицьку духовну семінарію, яку закінчив в 1938 р., того ж року був рукопокладений. Після ліквідації УГКЦ 14 відмовився перейти у російське православ'я, за що у 1951 р. був арештований. Після смерті Сталіна попав під амністію. В роки перебування на нелегальному становищі постійно займався душпастирською діяльністю: навчав людей молитов, хрестив дітей, сповідав і причащав вірних, вінчав, ховав померлих, відправляв Святі Літургії. Помер о. Павло 18 лютого 1981 р. Похований на старій частині міського кладовища Тернополя.

5 березня 1948 р. у с. Добромірка Збаразького району (нині Тернопільський) народився **Бабій Іван** – педагог, військовик, церковний діяч. У 1911 році закінчив Тернопільську українську гімназію, потім навчався на філософському факультеті Львівського університету за курсом класичної філології. У 1914 році мобілізований до австро-угорської армії, брав участь у Першій світовій війні, служив у лавах УСС. Після проголошення ЗУНР воював у лавах УГА, мав ранг поручника. У 1920 році був офіцером Дієвої Армії УНР, під час спільного маршу на Київ особистою відвагою врятував відділ польського війська від більшовиків, за це отримав спеціальну подяку корпусу офіцерів. За спогадами Степана Шухевича служив у залізничних військах. Опікун пластових куренів на Тернопільщині – зв'язковий 24 і 34 куренів (Бережани), скавтмайстер. Професор (викладач) Бережанської гімназії у 1921-1928 рр., у Львові: 1928-

1931 рр. – професор, 1931-1934 рр. – директор філії Академічної гімназії. З 1 січня 1934 року директор Академічної гімназії. Був прихильником заснування українського університету в Львові. Викладач морфології грецької мови у Львівській Богословській Академії, перший директор Архієпископського інституту католицької акції, Один із головних організаторів свята «Українська молодь – Христові». 25 (за ін. дан. 27) липня 1934 року, за виступи проти діяльності ОУН серед гімназійної молоді став жертвою атентату (терористичного акту). Похований у Львові на Личаківському цвинтарі.

5 червня 1958 р. у м. Збараж народився **Каплан Богдан Іванович** – кандидат фізико-математичних наук, меценат. Середню школу Богдан закінчує з похвальною грамотою по математиці та II-им дорослим спортивним розрядом з футболу, волейболу, баскетболу, шахмат, шашок та легкої атлетики. В 1980 році він стає студентом математичного факультету Львівського державного університету. В 1982 році вступає до аспірантури Інституту математики Академії Наук України (м. Київ), після закінчення якої, весною 1986 року молодий науковець успішно захищає дисертацію з теорії ймовірностей та математичної статистики і здобуває звання кандидата фізико-математичних наук. Починається період викладацької діяльності Б. Каплана: спочатку на кафедрі вищої математики Львівського державного університету, а з 1988 року – на кафедрі диференційних рівнянь Київського держуніверситету ім. Т. Г. Шевченка. Паралельно він працює заступником директора Центру науково-технічної творчості молоді КДУ. Власне на останній посаді в нього відбулися перші контакти та зав'язалися відносини з людьми великого та середнього бізнесу, який тоді тільки зароджувався в незалежній Україні. Зваживши на всі за і проти, в 1991р. Б. Каплан приймає кардинальне рішення щодо своєї майбутньої долі: він залишає наукову діяльність та починає будувати кар'єру бізнесмена. Спочатку засновує та очолює науково-виробничу фірму «СКС», потім ТОВ «Українська Бізнесова Спілка», а в 1996 р. ЗАТ «Київметал». Богдана Івановича Каплана занесено до Почесної книги м. Збаража.

26 червня 1888 р. у с. Доброводи Збаразького району (нині Тернопільський) народився **Алиськевич Григорій** – священник. Закінчивши початкову школу в родинному селі, середню освіту здобував у гімназії м. Броди на Львівщині. Після її закінчення

студіював богословські науки у Львівській духовній семінарії св. Духа. Рукопокладений на священника Митрополитом Андреем Шептицьким у 1911 році.

Душпастирську діяльність розпочав сотрудником на Збаражчині, в селі Доброводах Збаразького деканату на парафії свого батька. Згодом був призначений парохом села Стегниківці. До парафії входило також село Дубівці. Свої душпастирські обов'язки виконував ревно. Велику увагу надавав вихованню дітей і молоді. В школах сіл парафії мав уроки релігії. Був обраний членом Деканальної ради Збаразького деканату. У травні 1939 року був переведений парохом у с. Старий Скалат Скалатського деканату.

Початок Другої світової війни і окупація Галичини військами москowsько-більшовицької імперії застали о. Григорія у Старому Скалаті. На фронтах у кровопролитних битвах гинули люди, а Сталін зі своїм оточенням розпочав широкомасштабну акцію по ліквідації УГКЦ та приєднання її до РПЦ. Священників, які відмовлялись, позбавляли права відправляти за греко-католицьким обрядом у церквах, а за тим арештовували і засуджували позбавленням волі та утриманням у тюрмах і концтаборах з особливим режимом. Отець Григорій Алиськевич категорично відмовився перейти в лоно РПЦ. На другий день Великодніх свят 1947 року він був заарештований. У липні 1947 року засуджений за статею 54 Кримінального кодексу УРСР до десяти років позбавлення волі. Термін ув'язнення відбував у концтаборі на Волині та в Дніпродзержинську. Отець Григорій, перебуваючи в тюрмі під слідством та в концтаборі, не припиняв душпастирської діяльності. Характерною особливістю о. Григорія було щоденне відправлення Святих Літургій та ведення їх обліку. Збереглася його записна книжечка, де аж 17 тисяч записів безкровних жертв Господу Богу, які служив священник Після смерті Сталіна (1953 р.) в СРСР було засуджено політичні репресії й масово звільнялись з ув'язнення мільйони невинних жертв більшовизму. В жовтні 1955 року о. Григорія звільнили. Повернувшись на Тернопільщину, він мав чимало труднощів з пропискою в Скалаті, де він активно включився у душпастирську діяльність УГКЦ. Помер о. Григорій Алиськевич 5 грудня 1972 року. Похований в м. Скалаті.

16 липня 1933 р. у с. Синява Збаразького району (нині Тернопільський) народився *Драган* Ярослав Петрович – вчений-фізик, доктор фізико-математичних наук. Вищу освіту здобув у 1955 р. на фізико-математичному (з 1953 р. – фізичному) факультеті Львівського державного університету ім. Івана Франка. Трудовий

шлях почав учителем фізики в школах Львівської залізниці (станції Корелево на Закарпатті та Стрий). У 1956–1959 рр. – старший лаборант кафедри вищої математики Львівського університету. З 1959 по 2002 рр. працював у Фізико-механічному (до 1964 р. – Інститут машинознавства та автоматики) інституті Академії наук України. Спочатку обіймав інженерні посади, а з 1969 р. – старший науковий співробітник, з 1992 р. – провідний. З 1993 р. – професор кафедри біотехнічних систем Тернопільського державного технічного університету ім. Івана Пулюя (за сумісництвом). У 1967 р. захистив кандидатську, у 1989 р. – докторську дисертації. У 1996 р. – професор кафедри біомедичних систем та апаратів Тернопільського приладобудівного інституту. З 2002 р. – професор кафедри програмного забезпечення Національного університету «Львівська політехніка». Над створенням енергетичної теорії стохастичних сигналів Ярослав Петрович почав працювати з середини 70-х рр. Теорія ритміки стала підставою розроблення стохастичних методів аналізу в застосуваннях до вивчення природних, біотехнічних та соціальних систем, зокрема застосування теорії і статистичних методів аналізу ритміки у проблемах гідроаерокосмосу. Спільно з колегами та учнями Я. П. Драган створив відому в Україні, колишньому Союзі та поза його межами наукову школу з імовірного аналізу сигналів і систем. У 1998 р. працював візит-професором у Центрі стохастичних процесів університету в Чапел Гіл (штат Північна Кароліна, США). Ярослав Драган – автор 350 наукових праць, серед яких 11 монографій і посібників для вищих закладів освіти, 3 препринти. За багаторічну плідну працю нагороджений почесною грамотою президії Академії наук України (1994), медаллю «Ветеран праці». 17 квітня 2020 року на 87 році життя відійшов у вічність професор кафедри Ярослав Петрович Драган.

20 серпня 1908 р. у с. Синява Збарзького району (нині Тернопільський) народився о. **Колтунюк Степан** – релігійний діяч. Після закінчення Тернопільської гімназії окупаційні власті взяли Степана Колтунюка до війська. Він півтора року служив у зв'язку в центральній Польщі. Після демобілізації весною 1931 р. вступає у греко-католицьку духовну семінарію у м. Станіславі (тепер м. Івано-Франківськ), яку закінчує в 1935 р. В цьому ж році був рукопокладений і направлений в с. Бариш Бучацького повіту помічником пароха і катехіта. Крім викладання релігії у все людній

школі с. Бериш ще навчав дітей релігії у двох сусідніх початкових класах. Потім його було переведено в м. Бучач, де і застала Друга світова війна. Нова влада з листопада цього ж року заборонила викладання релігії в школах, починається гоніння на УГКЦ. Він часто міняє місце проживання, щоб уникнути ув'язнення та таємно переїздить на Збаражчину, де переходить на нелегальне становище й влаштовується в ошадну касу Збаража. Але не проходить багато часу як за наказом КДБ й райкому партії його звільнили з роботи. Він виїжджає у Великі Дедеркали, а потім у Ланівці. Незначне полегшення наступило після смерті Сталіна. В 1958 р. о. Степана перевели на роботу в ошадну касу м. Тернопіль. Проживаючи на нелегальному становищі, працюючи в різних місцевостях та після виходу на пенсію постійно займався душпастирською діяльністю. Церковні обряди проводив у приватних помешканнях, підвалах, лісах, цвинтарях. У підпіллі підтримував зв'язки з багатьма священиками. Завдяки їхній невтомній діяльності збереглась УКГЦ на Україні.

27 серпня 1933 р. у м. Збараж народився **Заячківський Омелян Антонович** – вчитель, громадський діяч. Основні віхи життя: військова служба (1952-55 рр.), навчання на філфаку Львівського університету (1957-62 рр.), праця на освітянській ниві (1962-87 рр.) і нарешті, вихід на пенсію... У творчій спадщині Омеляна Антоновича звучать національна ідея, духовність, моральність, що мають виховне та пізнавальне значення. Автор багатьох віршів, п'єс, історичних нарисів і повістей, романів. Друкуватися почав у 1943 році. Видано і надруковано крихти: в альманасі «Літературна Збаражчина» (1996), сім статей у «Віснику історії краю», дві статті в щорічнику «Збараж – місто в Медоборах», окремі краєзнавчі нотатки – в газетах «Народне слово» (з краєзнавчого нарису «Збараж: історія і сьогодення»), «Літературна Україна», «Українське слово». Неопубліковані рукописи: п'єси «Люди широкого профілю», «Оповідання діда Каленика», фейлетон «А я сміюся, шановні», повість «Сотник Чайка», історичний роман «Бранці химерних доль», збірки поезії «Єдиним серцем і єдиними устами», «Любов і біль», «Краплини праці й боротьби», «Земні акварелі», оповідання «Товариші», «Найдорожчий подарунок», «Сповідь самогубця», «Чужий». В 2003 році вийшла друком його повість «Волонтер свободи». Помер Омелян Заячківський в 2007 році.

10 вересня 1903 р. у м. Збараж народився **Стадник Ярема Йосипович** – актор, співак і режисер. Закінчив театральну студію Й. Стадника. На професійній сцені з 1921 р. Працював у Львові: у театрі товариства «Бесіда» та інших західноукраїнських трупах, в театрах «Криве дзеркало», оперети, мініатюр та естради, «Юного глядача» (1922-1946). Серед ролей – Левко («Ніч під Івана Купала» М. Старицького), Микола («Мартин Боруля» І. Карпенка – Карого), Хлестаков («Ревізор» М. Гоголя), а також в оперетах І. Кальмана, Ф. Легара. Вистави його: «Наталка Полтавка» І. Котляревського, «Пошились у дурні». М. Кропивницького. Помер Я. Стадник 19 грудня 1946 р. у Львові.

17 вересня 1958 р. народився краєзнавець Олег Євгенович Мандрик. Працював екскурсоводом Національного заповідника «Замки Тернопілля». Член Національної спілки краєзнавців України. Автор низки публікацій у пресі, зокрема часописах «Вісник історії краю», «Рушник», виданні «Наукові записки» Національного заповідника «Замки Тернопілля» (2010). Співавтор книжки «Збараж: погляд крізь віки». Помер О. Мандрик 21 січня 2014 р.

5 жовтня 1888 р. у м. Збараж народився **Кінах Гліб-Григорій** – релігійний діяч, ієромонах, бібліограф. Після закінчення гімназії у Тернополі 1908 р. вступив до ЧСВВ, у 1914 р. склав чернечі обіти. Студіював богослов'я у Римі та Відні, українську історію та літературу у Львівському університеті. У 1915 р. рукопокладений у сан священника. Від 1920 р. – учитель духовного життя, бібліотекар, архіваріус Мукачівського СвятоМиколаївського монастиря (нині Закарпатська обл.). У березні 1939 р. виїхав до Пряшева (нині Словаччина), де очолював єпархіальну бібліотеку, викладав у новіціаті сестер Службниць, був протоконсультором ЧСВВ у Чехословаччині, Угорщині, Румунії та Югославії. Від 1946 очолював Головну управу ЧСВВ у Римі (від 1949 р. – генеральний консультор). 1950–52 рр. служив в Аргентині. 1952–58 рр. – духівник Української папської колегії св. Йосафата, водночас в. о. проконсультора. Від 1958 р. – духівник і сповідник дому Головної управи ЧСВВ. Автор праць про реформу ЧСВВ на Закарпатті, А. Коцака тощо. Упорядкував збірку української духовної поезії «Великодні дзвони», «Різдвяна

містерія» (обидві – 1968 р.), «Достойно есть...» (1971 р.; усі – Рим). Від 1923 р. – редактор «Записок Чину святого Василя Великого», де вмістив низку власних публікацій; укладав покажчики до численних василіанських видань, вів бібліографію творів сучасних василіанських письменників. Помер у василіанському монастирі Христа Царя в Римі 29 січня 1980 р. Похований у василіанській крипті на римському цвинтарі «Кампо Верано».

12 листопада 1943 р. в с. Чернихівці Збаразького району народився **Бойко Роман Володимирович** – вчений-математик, доктор фізико-математичних наук. (1922 р.). Закінчив Київський університет (1966 р.), професор (1994 р.), орден «За заслуги» 3-го ступеня (1997 р.), Заслужений діяч науки і техніки України (2002 р.). Від 1969 р. працює в інституті математики НАНУ. Одночасно – професор Київського національного університету харчових технологій. 1992-2000 рр. – вчений секретар, 2000-2001 рр. – перший заступник голови ВАК України. Радник-експерт Національної комісії з радіаційного захисту населення України. Автор понад 60 наукових праць.

12 листопада 1943 р. в с. Чернихівці Збаразького району народився **Бойко Роман Володимирович** – вчений-математик, доктор фізико-математичних наук. (1922 р.). Закінчив Київський університет (1966 р.), професор (1994 р.), орден «За заслуги» 3-го ступеня (1997 р.), Заслужений діяч науки і техніки України (2002 р.). Від 1969 р. працює в інституті математики НАНУ. Одночасно – професор Київського національного університету харчових технологій. 1992-2000 рр. – вчений секретар, 2000-2001 рр. – перший заступник голови ВАК України. Радник-експерт Національної комісії з радіаційного захисту населення України. Автор понад 60 наукових праць.

21 листопада 1898 р. у с. Киданці Збаразького району (нині Тернопільський) народився **Соболяк Михайло** – педагог, художник, учасник національно-визвольних змагань. В 1917 р. закінчив учительську семінарію в м. Самбір (Львівська обл.). Воював в УГА. 1924-45 рр. учительював в с. Яблунів (Львівська обл.). Організатор та керівник церковних шкіл та громадських хорів; виступав як скрипаль. Співпрацював з УВО, член ОУН, готував зведені звіти для командування УПА і Проводу ОУН Міжгірського р-ну (Закарпатська обл.). Серед картин: «Мати Божа Лісова» (1920 р.), «Дерев'яний місток у с. Висоцькому Нижньому» (1920 р.), «Церква

і дзвіниця в с. Яблунові» (1935 р.). Помер 2 лютого 1949 р. біля с. Верхня Рожанка, Соколівського району, Львівської області.

о. Микола Дядько

06 грудня 1908 р. у с. Зарубинці Збаразького району (нині Тернопільський) народився **Дядько Микола Данилович** – релігійний діяч, редактор. У 1928 році закінчив українську гімназію у Тернополі, потім богословську академію у Львові (1928-33 рр.). У грудні 1934 року єпископ Никита Будка рукопоکлав його на священника. Микола Дядько служив у с. Конюхи (Козівського р-ну), настоятелем у с. Лагодів на Перемишлянщині; був деканом Унівського деканату (Львівщина). Від 1945 р. – в таборі Ляндгут у Німеччині: катехит народної і середньої шкіл, учитель, від 1949 р. – в Канаді. Душпастирював на різних парафіях Едмонтонської єпархії, Був деканом Калгарського деканату. Автор релігійних книг: «Одвічні стежки» (1954), «Євангельські правди» (1957), «Джерела життя» (1958), «Люди біля Христа» (1968). Співредактор тижневика «Українські вісті» (м. Едмонтон). Патріарх Йосиф Сліпий у 1973 році наділив Миколу Дядько почесним крилошанством Львівської митрополії, у 1984 році призначив радником Едмонтонської єпархії. М. Дядько активно працював у пласті, «Просвіті» та інших товариствах. Дата смерті Миколи Дядько невідома, але пластун сеньор Ярослав Соколик у споміні про «Остодір» згадує: «Микола Дядько, наш улюблений братчик, друг, учитель та провідник на таборі в Карпатах. На Конгресі Ліги Українських Католицьких Жінок Канади в Ріджайні (Regina) в 2002 році випадково стрічаюся зі священником, і після короткої розмови ми пізнали одне одного! Отець Дядько був моїм колишнім братчиком Миколою! Нашій радості не було кінця. На жаль, о. Дядько помер невдовзі після нашої зустрічі...»

У 1898 р. у м. Збараж народилася **Заячківська-Гаврилюк Ірина** – піаністка, діячка культури. Закінчила музичну школу в Тернополі (кл. фортепіано, 1911 р.), вчительську гімназію (1912 р.). студіювала гру на скрипці та теорію співу у філії Львівської консерваторії. Акомпанувала у тернопільському хорі «Боян», організувала смичковий оркестр у Збаражі. Під час Другої світової війни емігрувала до Польщі, згодом до Німеччини, відтак до США. Виступала на концертах, вчила

гри на фортепіано. Заснувала музичні студії при Спільці українських митців в Америці. Виступала з хором ім. Т. Шевченка, концертмейстер опери «Запорожець за Дунаєм» у постановці театральної групи ім. Л. Українки у Вотерліті. У США також жила і працювала у Детройті, Клівленді. Рік смерті невідомо.

У 1893 р. у с. Шили Збаразького району (нині Тернопільський) народився **Клим Михайло** – учасник національно-визвольних змагань. На початку Першої світової проживав у м. Львові, де вступив до Легіону УСС. Коли Січові Стрільці після двох років війни перейшли на зимівлю до Соснова, а потім настали криваві бої на Бережанщині, на Лисоні, Михайло лікувався від тяжкого поранення в бою під Семиківцями і на бойові позиції повернувся навесні сімнадцятого. Щоб приборкати революційну стихію, Тимчасовий уряд Керенського повів могутнім гарматним вогнем наступ, про який командування Михайлового легіону нічого не знало. Відділи легіону сиділи у сховищах в яру біля Конюх, недалеко ліска, що звали «Звіринець». Їм було суворо заборонено виходити зі сховищ. У цих сховищах Михайло разом з січовиками потрапив у полон. Тодішня російська влада гуманно ставилась до полонених. Багато людей забрали з таборів до різних робіт, особливо до праці в сільському господарстві, куди направили Михайла. Після жнивування він пішов на прощу до могили Т. Шевченка, і там, у Каневі, залишився на учительській роботі, започаткував українську школу. Довідавшись про підготовку грудневого солдатського з'їзду, він добрався до Києва і поступив у військо Української Народної Республіки. У Києві панувало політичне піднесення, але з часом затьмарились трагічними подіями. На столицю наступала російська більшовицька армія, впали Крути. З боями довелося відступати, залишити Київ Фастів, Житомир. Малочисельному українському війську важко було протистояти багатотисячній більшовицькій навалі. У тих нерівних боях, які виникли під час відступу, Михайло був важко поранений. Його, і ще кількох поранених вояків, командування відправило в Жмеринку. Дуже тяжка була дорога для Михайла. Змученого болем та їздою привезли його, вже непритомного у Жмеринку, де він і помер у 1918 році.

Землі Збаразької славетні люди

28 березня

85 років від дня народження Вітенка Ігоря Володимировича (28.03.1938 – [21].09.1974) – вченого-кібернетика.

Ігор Володимирович Вітенько народився 28 березня 1938 року в с. Чернихівці, Збаразького району, Тернопільської області (нині Тернопільський) – кібернетик, логік, кандидат фізико-математичних наук (1967), доцент на кафедрі теоретичної кібернетики й математичної логіки Ужгородського університету (1972).

Батько Володимир Вітенько загинув на війні 1941 року. Мати за зв'язки та допомогу ОУН-УПА у 1944 році була заарештована й засуджена на 20 років каторжних робіт. Ігор виховувався у двоюрідної сестри Анни Кониш у с. Верняки Збаразького району. Початкову освіту здобув у с. Чернихівці, а середню – у Збаражі (1954).

1955 року вступив на фізико-математичний факультет Львівського університету, який із відзнакою закінчив 1960 року. 1967 року у Львові захистив кандидатську дисертацію та переїхав працювати в Ужгородський університет. У 1972 році йому було присуджено наукове звання доцента.

Працюючи в Харкові та Ужгороді, видав низку вагомих наукових праць та навчальних посібників із кібернетики і математичної логіки. Знав німецьку й англійську мови.

Готувався до захисту докторської дисертації. У листах до мами вчений скаржився, що захист докторської дисертації під загрозою, бо на нього пишуть багато огидних анонімок. 19 серпня 1974 року Ігор Вітенько приїхав у гості до матері в с. Чернихівці. 21 вересня 1974 року його тіло було знайдено у Винниківському лісі під Львовом. Мисливець та його пес випадково натрапили на тіло. Скільки днів пролежав у лісі І. Вітенько – невідомо. Слідчий сказав його матері, що при загиблому були гроші, документи й годинник. Ні ран, ні ознак насильства на тілі не знайшли. Отже, це не був ні хуліганський напад, ні грабунок. Похорон організував Львівський університет. Матері показали запаяну цинкову домовину. Яким було слідство і що воно виявило – так і не повідомили.

Ігор Вітенько написав ряд наукових праць і посібників, а також три монографії: «Схемы, алгоритмы и многообразия» (спекурс по теории алгоритмов), «Математична логіка» (курс лекцій), «Конструктивні операції» (навч. посіб). Крім зазначених книг, написав ще 18 праць.

Крамар, Р. *За що вбили Ігоря Вітенька* [Текст] / Р. Крамар // Тернопільська газета. – 1997. – 29 січ.

Олещук, І. *Він не став вірним слугою тоталітарної системи* [Текст] / І. Олещук // Шлях перемоги. – 1995. – 4 берез.

Олещук, І. *Загадкова смерть чернихівського кібернетика* [Текст] / І. Олещук // Вісник історії краю. – 1996. – листоп, груд. - №11-12.

Олещук, І. *Мов спалах яскравої зірки* [Текст]: [про молод. вченого-математ. і кібернет. І. Вітенька] / І. Олещук // Тернопіль вечірній. – 1994. – 15 черв.

80 років від дня народження Вітенька Ігоря Володимировича [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2018 рік / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – С. 20-23.

Вітенько Ігор Володимирович [Текст] // Видатні люди Збаражчини : інформ. дов. / Збараж. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від. ; упоряд. Т. Кульпа. – Збараж, 2013. – С.11-12.

Возняк, Г. *Вітенько Ігор Володимирович (28. 03. 1938, с. Чернихівці, нині Збаразького району – 21. 09. 1974 м. Винники*

Львів. обл.) – кібернетик, логіст [Текст] / Г. Возняк, І. Олещук // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т.1. А-Й. – С 286; фотогр.

Вчений-кібернетик, ім.'я якого – Ігор Вітенько: до 70-річчя від дня народж. [Текст]: бібліогр. дов. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; інформ. узаг. Т. Кульпа. – Збараж, 2008 с.

Видатні люди [Електронний ресурс] // Zbarazh Library. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2012-2015. – Режим доступу: <https://http://www.zbarazh-library.com.ua/writen-people.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 11. 02. 2022.

Ігор Володимирович Вітенько [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2017. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Вітенько_Ігор_Володимирович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 11. 02. 2022.

Вітенько Ігор [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіон. інформ. портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2015. – Режим доступу: <http://irp.te.ua/2011-09-16-11-49-01/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 11. 02. 2022.

02 квітня

95 років від дня народження *Чайки Володимири*

Павлівни (02.04.1928 – 21.11.2015) – оперної співачки.

Володимира Павлівна Чайка (з дому – Слота). Народилася 2 квітня 1928, с. Шили, Збараського району (нині Тернопільський) Тернопільської області – українська оперна співачка (лірико-колоратурне сопрано), педагог, професор Львівської державної музичної академії імені М. В. Лисенка. Дружина Якова Чайки, Заслуженого артиста УРСР (1977), Народна артистка України (2008). Навчалась в

Тернопільській українській гімназії (1942–1943).

Закінчила педагогічну школу в місті Кременець (1947), філологічний факультет Львівського університету (1952, нині національний університет), консерваторію (1963, нині національна музична академія; клас П. Кармалюка). З 1952 – вчитель української мови та літератури у СШ у Львові, солістка хору Будинку вчителя; 1963–1985 – солістка Львівського оперного театру. Від 1981 – викладач, професор Львівської музичної академії. Серед учнів Чайки С. Сигель-Декар – виконавиця ролі С. Крушельницької у виставі «Соломія Крушельницька» Б. Мельничука та І. Литовського в Тернопільському обласному драматичному театрі.

Володимира Павліна вокальну освіту здобула у Львівській державній консерваторії (клас проф. П. Кармалюка, 1956– 1963 рр.). У 1963–1985 рр. – солістка Львівської опери. У репертуарі співачки – 42 партії в 36 операх, серед яких Джільда («Ріголетто» Дж.Верді), Розіна («Севільський цирульник» Дж. Россіні), Лейла («Шукачі перлів» Ж.Бізе), Адіна («Любовний напій» Г.Доніцетті), Анна («Дон Жуан» В. А. Моцарта), Антонія, Олімпія, Джульєтта («Казки Гофмана» Ж.Оффенбаха), Настка («У неділю рано зілля копала» В. Кирейка) та ін. Вела активну концертну діяльність, гастролювала у США, Канаді, Угорщині, Німеччині, Югославії, Польщі, Монголії, країнах Середньої Азії, Сибіру. З 1983 р. Володимира Павлівна Чайка викладала сольний спів у Львівській державній консерваторії ім. М. В. Лисенка (тепер – Львівська національна музична академія). Була неодноразовим членом журі Міжнародних конкурсів вокалістів. Серед випускників Володимири Павлівни – лауреати та дипломанти міжнародних конкурсів. Володимира Чайка написала книгу споминів про свого педагога: «Павло Кармалюк. Життя та творчість актора, співака, вчителя» та методичний посібник «Мистецтво творити голосом (Значення психофізичного стану студента у розвитку його вокальної майстерності)». У 2008 р. за багаторічну плідну працю в галузі мистецтва і культури нагороджена Почесною відзнакою Міністерства культури і туризму України.

21 листопада 2015 року у Львові завершила свій земний шлях співачка і педагог Володимира Павлівна Чайка.

Житко, О. Володимира Чайка – «Голосистий соловейко» України [Текст]: імена / О. Житко // Народне слово. – 2011. – 24 черв., 1 лип.

Жишкович, М. Її душа – то чайка над водою... [Текст] / М. Жишкович // Українська музика. – 2016. – №1 (19). – С. 154-160: фотогр.

Логойда, М. Знайдені дороги на розпутьях [Текст]: до 80-річчя від дня народження та 35-річчя професійної діяльності професора Львівської національної музичної академії імені М. Лисенка Володимири Чайки / М. Логойда // Українська культура. – 2008. – №6. – С. 30-31

Малевич, З. Гордість нашого краю [Текст]: [про В. Чайку] / З. Малевич // Народне слово. – 2008. – 28 берез.

85 років від дня народження Чайки Володимири Павлівни [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2013 рік / Збараж. централіз. бібл. сист., метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин, ред. Т. Кульпа – Збараж, 2012. – С. 18-19: фотогр.

90 років від дня народження Чайки Володимири Павлівни [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2018 рік / Збараж. централіз. бібл. сист., метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин, ред. Т. Кульпа – Збараж, 2017. – С. 23-25: фотогр.

Барна, В. Чайка Володимира – оперна співачка, педагог [Текст] / В. Барна, Б. Пиндус, Л. Щербак // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2008. – Т.3. П – Я. – С. 579: фотогр.

«Голосистий соловейко» України – Володимира Чайка [Текст]: бібліогр. довід. / Збараж. централіз. бібл. сист., метод.-бібліогр. від.; уклад. Т. Кульпа. – Збараж, 2011. – 10 с.

Медведик, П. Творче небо Чайки [Текст]: [про заслужену артистку Володимиру Павлівну Чайку] / П. Медведик // Тернопілля 98-99: регіон. річник. – кн.4. – Тернопіль, 2002. – С. 573-576.

Чайка Володимира [Текст] // Землі Збаразької славетні імена: реком.-бібліогр. посіб. / Збараж. централіз. бібл. система, центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк;; вступ. сл. Б. Будзана. – Збараж, 2019. – С. 184-187: фотогр.

Чайка Володимира [Текст] // Пишаюся селом своїм, його людьми, його красою: село Шили : реком. бібліогр. посіб. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; упоряд. Н. Сенчишин. – Збараж, 2020. – С. 28-34-74: фотогр.

Чайка Володимира Павлівна [Текст] // Видатні люди Збаражчини : інформ. дов. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; упоряд. Т. Кульпа. – Збараж, 2013. – С. 71-74: фотогр.

Божко, Л. Володимира Павлівна Чайка [Електронний ресурс]: реферат [19с.] / Л. Божко // Українські Реферати. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <http://referatu.net.ua/referats/144/1006>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 11.03. 2022.

Пам'ять і вдячність учнів Володимири Чайки [Електронний ресурс] // Львівська Національна Опера=Lviv National Opera. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://opera.lviv.ua/pam-yat-i-vdyachnist-uchniv-volodymyry-chajky/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 11.03. 2022.

Світлій пам'яті народної артистки України Володимири Чайки [Електронний ресурс] // Львівська Національна Опера=Lviv National Opera. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://opera.lviv.ua/11128-2/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 11.03. 2022.

Чайка Володимира Павлівна – Ювілейний вечір [Електронний ресурс] : [відео] // YouTube. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2017. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=u4Grvdf9gbs>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 11.03. 2022.

Чайка Володимира Павлівна [Електронний ресурс] // Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2020. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Чайка_Володимира_Павлівна, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 11.03. 2022.

17 червня

120 років від дня народження *Білінського Тараса*

Володимировича (17.06.1903 – 05.07.1941) – лікаря, громадського діяча.

Тарас Білінський народився у Збаражі 17 червня 1903 року. Виховуючись у національно-свідомій сім'ї. У 1921 році закінчив українську гімназію в Тернополі, а в 1922 році почав медичні студії в Граці, закінчивши їх у 1927 р. диплом нострифікував у 1929 р. у Віденському університеті, після чого працював помічником лікаря у Львівському державному шпиталі. З 1930 р. досить успішно вів приватну практику в Збаражі, належав до філії УЛТ в Тернополі. Незважаючи на велику зайнятість (лікування хворих), він відразу стає у проводі громадського життя, яке з його прибуттям значно пожвавилось.

У грудні 1930 р. в Збаражі відбулися загальні збори в читальні «Просвіта» на яких головою управи одноголосно обрано молодого лікаря Тараса Білінського. За короткий час читальня стала головним центром духовного життя збаражан. Тільки протягом кількох місяців у «Просвіту» вступило 200 осіб, переважно молоді. Мала кімната читальні не могла вмістити всіх бажаючих прочитати газету, послухати розповідь про історичне минуле українського народу, почерпнути знання з медицини, ознайомитись з політичним життям суспільства. Тарас Білінський домігся, щоб читальню «Просвіти» перенесли до малого залу Українського Народного дому. Завдяки його старанням читальня передплачувала майже всі українські газети, що виходили з Польщі, а щоденну газету «Діло» і українські журнали він приносив з дому. При читальні запрацювали аматорські гуртки, відбувалися вечорниці з танцями, а в піст – чайні вечори, шахові змагання. Зібрані під час імпрез гроші призначалися для поповнення

фондів бібліотеки. Це стривожило окупаційну владу, і вона шукала причину, щоб закрити читальню. Навесні 1934 р. польська влада заарештувала Тараса Білінського нібито за приналежність до ОУН, а читальню закрила. У липні цього ж року він повернувся, бо польська поліція не змогла пред'явити ніяких доказів злочину.

Тепер ще буйніше завирувало просвітницьке життя і в місті, й у повіті. Часто лікар виїжджав в села повіту і, крім лікарської допомоги населенню, сприяв і в поліпшенні національно-просвітницької роботи, в організації Товариства тверезості. Як згадує Богдан Левків з Малої Березовиці, що в лікарських сумках з червоним хрестом він возив нову національну літературу, заборонену в Польщі. При читальнях запрацювали рахункові (фізкультурні) гуртки, влаштовували фестони – свято молоді.

Не спали і вороги. Через кілька місяців польські поліцаї несподівано налетіли на читальню «Просвіта», зробили обшук в бібліотеці, знайшли заборонені книги. Справу передали в суд. Але адвокат Кульчицький зумів виграти процес. Ця перемога запалила українську молодь до роботи. На пропозицію Т. Білінського при читальні організовано струнний оркестр, який часто виступав на імпрезах товариства, працював хор під керівництвом Л. Краснопери.

У 1935 році Білінському вдалося організувати в Збаражі рахункове Товариство «Сокіл». Молодь обрала головою Тараса Білінського. По кількох місяцях праці він відмовився від керівництва «Сокола». Всю енергію й силу Тарас віддає лікарській і просвітницькій роботі, стає районним провідником ОУН (підпільним). У 1937-1939 роках кілька разів був затриманий поліцаями, але швидко звільнений, хоч йому грозили заслання і концтабір Береза Картузька.

Головою Товариства «Просвіта» в Збаражі Т. Білінський був до 17 вересня 1939 року. Він також був членом Ради Округного Союзу кооперативів та членом Управи Українського Народного дому.

В 1939 році, після встановлення радянської влади, призначений головним лікарем Збаразької лікарні. Тарас

Білінський був заарештований органами НКВС, але завдяки підтримці збаражан був звільнений.

5 липня 1941 року був закатований енкаведистами. Поховали в Збаражі. З нагоди 100-річчя від дня народження Т. Білінського на будинку Збаразької районної лікарні відкрито меморіальну дошку.

Малевиц, А. [Тарас Білінський] [Текст] / А. Малевиц // Малевиц, А. Літопис землі Збаразької / А. Малевиц. – Збараж, 1996. – С. 53.

Малевиц, А. Славна родина Білінських [Текст] / А. Малевиц // Служинська, З. Рід Білінських / З. Служинська. – Львів, 1998. – С. 68: фотогр.

Головин, Б. Такі воскресаютъ, такі не вмирають, такі не згорять у вогні [Текст]: до 100-річчя від дня народж. Тараса Білінського / Б. Головин // Народне слово. – 2003. – 15 серп.

Данилейко, М. Збаразька гілка роду Білінських [Текст] / М. Данилейко // Збараж – місто в Медоборах. – 2001. – №4. – С. 21 – 23.

Малевиц, А. Славна родина лікарів Білінських [Текст] / А. Малевиц // Народне слово. – 1996. – 31 трав.

Служинська, З. Білінські [Текст]: генеалогія українських родин / З. Служинська // Визвольний шлях. – 1996. – №1. – С. 605-606.

Студницька, О. Тарас Білінський – під образами нашої душі [Текст]: до 100-річчя від дня народж. / О. Студницька // Народне слово. – 2003. – 22 серп.

Білінський Тарас [Текст] // Збараж: події, дати, імена: реком. бібліогр. посіб. / Терноп. обл. від-ня Укр. бібл. асоц., Збараз. централіз. бібл. система; уклад.: В. Радовська, Н. Сенчишин; ред.: Т. Кульпа, О. Раскіна. – Тернопіль, 2013. – С. 38-39: фотогр.

Білінський Тарас Володимирович [Текст] // Видатні люди Збаражчини : інформ. дов. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; упоряд. Т. Кульпа. – Збараж, 2013. – С.3: фотогр.

Білінський, Б. Білінський Тарас Володимирович [Текст] / Р. Матейко, Б. Пиндус // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т.1 А – Й. – С.133: фотогр.

Тарас Білінський [Текст] // Родина Білінських – лицарі розуму і милосердя: бібліогр. посіб. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин. – Збараж, 2014. – С. 8-13: фотогр.

Білінський Тарас Володимирович [Електронний ресурс] / Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Білінський_Тарас_Володимирович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 11. 03. 2021.

Тарас Білінський [Електронний ресурс] / Rodovid. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2013. – Режим доступу: <http://uk.rodovid.org/wk/Запис:800324>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 11. 03. 2021.

.

16 липня

90 років від дня народження *Білінського Бориса Тарасовича* (16.07. 1933) – лікаря-онколога.

Борис Тарасович Білінський народився 16 липня 1933 р. в м. Збараж у відомій галицькій родині. Навчання розпочав у місцевій школі 1940 р., а продовжив у Львові в 1943 р. в 1-й українській гімназії, в 1944 р. – у м. Криниця (Польща), в 1944-1945 рр. – в Равельсбах (Австрія). Від 1945 р. проживає у Львові. Атестат зрілості і срібну медаль отримав у Львівській СШ №8 в 1950 р. Вступив на медичний факультет Львівського медичного інституту, який закінчив з відзнакою у 1956 р. В 1956-1957 рр. працював хірургом-онкологом Бориславської міської лікарні і одночасно викладав хірургію в медичному училищі. В 1957 р. пройшов спеціалізацію з онкології у Києві. В 1958–1959 рр. почав завідувати хірургічним відділенням Городоцької ЦРЛ Львівської області, в 1959–1963 рр. – працював хірургом Львівської обласної клінічної лікарні. Саме в 1963 р. Борис Тарасович захистив кандидатську дисертацію на тему «Имплантационные рецидивы рака молочной железы и их

связь с раковыми клетками в ране при мастэктомии». В цьому ж році його запросили на посаду наукового співробітника Львівського Науково-дослідного інституту гематології та переливання крові, де він працював до 1966 р. Почав виконувати докторську дисертацію на тему «Функциональное состояние печени в динамике ожоговой болезни». В 1966 р. у Львівському медичному інституті проф. А. І. Гнатишак створив першу в СРСР кафедру онкології та радіології і запросив Б. Т. Білинського на посаду доцента цієї кафедри. У 1972 р. Б. Білинський захистив докторську дисертацію. В 1977 р. Б. Т. Білинського обирають на посаду професора кафедри. В 1979 р. йому присвоєно наукове звання професора. В 1986 р. Вчена Рада ЛДМІ обрала Б. Т. Білинського завідувачем кафедри. На цій посаді він працював до 2004 р. одночасно з 1981 р. по 1991 р. виконував обов'язки проректора із лікувальної роботи.

У 1984 р. Кембриджський біографічний центр обрав Бориса Тарасовича «Людиною року». Б. Т. Білинський був делегатом XIV (Будапешт, 1986) та XV (Гамбург, 1990) Всесвітніх протиракових конгресів. В 1990 р. Б. Т. Білинський отримав від Президента Австрії Курта Вальдгайма медаль «Moral-Zeistung Zusammenarbeit» та був нагороджений медаллю Києво-Галицької митрополії УГКЦ «За вклад у справу відродження». В 1991 р. Б. Т. Білинського обрано проректором з наукової роботи, на якій він працював до 2000 р. З 1992 р. він – дійсний член Європейського товариства дослідників раку (EACR), Європейського товариства мамологів (EMS). В 1992 р. у Львові організував Міжнародний науковий семінар «Рак молочної залози та колоректальна карцинома». Б. Т. Білинський – дійсний член НТШ (1992), академік АН Вищої школи України (1993), член Нью-Йоркської АН (1994), Заслужений діяч науки і техніки України (1994). Неодноразово запрошувався для читання лекцій за кордон як професор – гість (США, Австрія, Гана, Великобританія). Проф. Б. Т. Білинський є одним з ініціаторів розвитку контактів України в науковій сфері з Австрією, що дало можливість десяткам молодих українських вчених

стажуватися у Відні. Б.Т. Білінський є автором (співавтором) понад 500 друкованих праць, в тому числі 22 монографій, підручника (4 перевидання), посібників, 5 авторських свідоцтв на винаходи. Підготував 25 кандидатів та 4 докторів наук. Борис Тарасович був учасником багатьох Міжнародних зборів, з'їздів, конференцій. В 1999 р. нагороджений Президентом України орденом «За заслуги III ст.» і медаллю «Захисник Вітчизни», відзначений Почесною грамотою Львівської обласної ради (2000), Почесною грамотою МОЗ України (2001). В 2002 р. Борис Тарасович удостоєний премії Президії АН ВШ України за підручник «Онкологія» (3-є вид.). В 2003 р. йому присуджено звання почесного професора Інституту експериментальної патології, онкології і радіології ім. Р. Є. Кавецького АН України. В 2004 р. нагороджений грамотою від Кардинала Любомира Гузара. В 2006 р. йому присвоєно почесне звання Заслуженого професора Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Б. Т. Білінський [Текст] // Академіки Академії наук вищої школи: біогр. сл. – Київ, 1997. – С. 33.

Білінський Б. Т. [Текст] // ЕСУ.– Київ, 2003. – Т. 2. – С. 793

Білінський Борис [Текст] // Збараж: події, дати, імена: реком. бібліогр. посіб. / Терноп. обл. від-ня Укр. бібл. асоц., Збараз. централіз. бібл. система; уклад.: В. Радовська, Н. Сенчишин; ред.: Т. Кульпа, О. Раскіна. – Тернопіль, 2013. – С. 38-39: фотогр.

Білінський Борис [Текст] // Землі Збаразької славетні імена: реком. бібліогр. посіб. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від. ; упоряд.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк. – Збараж, 2019. – С. 167-172: фотогр.

Білінський Борис Тарасович [Текст] // Видатні люди Збаражчини : інформ. дов. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від. ; упоряд. Т. Кульпа. – Збараж, 2013. – С.2: фотогр.

Борис Білінський [Текст] // Родина Білінських – лицарі розуму і милосердя: бібліогр. посіб. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від. ; уклад. Н. Сенчишин. – Збараж, 2014. – С. 13-19: фотогр.

Мельничук, Б. Білінський Борис Тарасович [Текст] / Б. Мельничук // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т.1 А – Й. – С.131: фотогр.

Білінський Борис [Електронний ресурс] / Енциклопедія «Наукове товариство імені Шевченка». – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2015. – Режим доступу: http://encyclopedia.com.ua/search_articles.php?id=313, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14.03.2022.

Білінський Борис Тарасович [Електронний ресурс] / Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2020. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/-Білінський Борис Тарасович](https://uk.wikipedia.org/wiki/-Білінський_Борис_Тарасович), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14.03.2022.

12 серпня

75 років від дня народження Гриба Василя Григоровича (12.08.1948 – 26.01.2000) – журналіста, літератора.

Василь Григорович Гриб народився 12 серпня 1948 року в селі Суворовське Тульчинського району Вінницької області.

Після закінчення сільської восьмирічки вчився на Донбасі. Там отримав фахову освіту. Два роки служив в армії. Потім працював у редакції Барської газети «Червоний промінь». З 1970 по 1975 роки навчався у Львівському державному університеті на факультеті журналістики. Десять років працював відповідальним секретарем Збаразької районної газети «Колгоспне життя». З 1985 року – директор районної друкарні, з липня 1998 року – редактор районної газети «Народне слово». Василь Гриб – член Національної спілки журналістів України, автор прозових збірок «Звістка» (1993), «Звабний плід Мандрагори» (1996), п'єси «Тринь-трава», упорядник і головний редактор збірки «Літературна

Збаражчина» (1996). Він неодноразово друкувався в обласній, національній пресі, в літературних часописах.

26 січня 2000 року, на 52 році життя, через довготривалу невиліковну хворобу зупинилось зболене серце щирої, доброї людини, талановитого письменника і журналіста Василя Григоровича Гриба.

Бачинський, Я. Сумні акорди вічності [Текст]: прощальне слово про друга / Я. Бачинський // Народне слово. – 2000. – 28 січ. – С. 2.

Гаврильцьо, І. Звістка про «Звістку» [Текст]: [про зб. оповід. і новел Василя Гриба «Звістка»] / І. Гаврильцьо // Тернопіль вечірній. – 1993. – 3 листоп.

Глибокий сум. І добрий, вічний спомин [Текст]: річниця світлої пам'яті доброго побратима, уважного наставника – ред. рай. газети «Народне слово» Василя Григоровича Гриба // Народне слово. – 2001. – 26 січ. – С. 2.

Гонтарук, Л. Звабний плід дерева любові [Текст]: [Василь Гриб і його нова кн. «Звабний плід Мандрагори»] / Л. Гонтарук // Народне слово. – 1996. – 17 трав.

Кіріндась, В. Лебедина пісня [Текст]: [про зб. В. Гриба «Незакінчена новела»] / В. Кіріндась // Народне слово. – 2010. – 10 верес. – С. 4.

Кіріндась, В. Лебедина пісня [Текст]: [про кн. В. Гриба «Незакінчена новела»] / В. Кіріндась // Літературний Тернопіль. – 2010. – № 4. – С. 87.

Кіріндась, В. Хто такий Грицько Барський? [Текст]: [спомин про побратима Василя Гриба] / В. Кіріндась // Народне слово. – 2006. – 3 лют. – С. 3.

Майхрук, Б. «Звістка» [Текст]: [про першу прозову зб. оповід. та новел В. Гриба] / Б. Майхрук // Народне слово. – 1993. – 5 листоп.

«Не нарікаю на свою долю»: пам'ять [Текст]: [пам'яті письм., ж-ста, ред. рай. газети «Народне слово» Василя Гриба] // Народне слово. – 2001. – 10 серп. – С. 3.

Радовська, В. З любов'ю до слова і вірою в добро [Текст]: до 60-річчя від дня народж. В. Гриба / В. Радовська // Народне слово. – 2008. – 8 серп. – С. 4.

Гриб Василь [Текст]: [біогр., бібліогр.] // Література землі Збараської: бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа. – Вип. 3. – Збараж, 2015. – С.21-23: фотогр.

Гриб Василь [Текст]: [біогр., бібліогр.] // Літературна Збаражчина: реком. бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – С.51-56: фотогр.

Гриб Василь Григорович [Текст] // Література землі Збараської: бібліогр. покажч. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин. – Вип. 2. – Збараж, 2005.– С. 27.

«Життя моє лише краплинка, розчинена у вічності земній» [Текст]: бібліогр. довідка: до 60-річчя від дня народж. Василя Гриба / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; підгот. В. Радовська. – Збараж: [б.в.], 2008. – 12 с.

Кіріндась, В. Гриб Василь Григорович (1948-2000) [Текст] / В. Кіріндась // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль: Збруч, 2004. – Т. 1. А-Й. – С. 4

Гриб Василь Григорович [Електронний ресурс]: [біогр., бібліогр.] // Тернопільщина: регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. дані. – [Україна], 2010. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/2010-04-08-14-34-48/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 14.03.2021.

25 серпня

90 років від дня народження *Кравчука*

Володимира Олексійовича (25.08.1933 – 23.10.2018) – педагога, краєзнавця.

Кравчук Володимир Олексійович народився 25 серпня 1933 року в селі Пахиня, що на Лановеччині. Початкову освіту здобув у рідному селі, десятирічну – у Вербовецькій школі. Після служби в армії закінчив музичний відділ Чортківського педагогічного училища, в якому за три роки навчання оволодів

технікою гри на скрипці, піаніно, всіх струнних і духових інструментах. Після закінчення училища в 1960-1961 роках викладав музику і співи в Лановецьких школах, а з 1961 по 1973 – у Збаразькій СШ №1. Крім уроків організовував хори, ансамблі, з якими виступав на концертах перед учнями і жителями міста. Музика – лише одне з багатьох захоплень Володимира Олексійовича. Інше з них – історія. Закінчивши заочно історичний

факультет Львівського державного університету, він від 1973 по 1993 роки викладав історію, суспільствознавство, основи держави і права.

На уроках широко використовував власноруч зібраний краєзнавчий матеріал, уроки часто проводив в музеях міста, біля історичних пам'ятників та районної дошки пошани.

Крім уроків, Володимир Олексійович організовував історичні гуртки, лекторські групи, з якими виступав в школах, перед працівниками промислових підприємств з цікавими й актуальними на той час лекціями, на районному радіо. Як історик, Володимир Кравчук понад 10 років очолював районне методичне об'єднання вчителів історії, а також і велике товариство «Охорони пам'яток історії і культури». Після 32-річної плідної педагогічної і громадської діяльності В. Кравчук вийшов на заслужений відпочинок, та пригадавши батьківську науку, він зайнявся ковальською справою. Отож і дзвеніла кузня Володимира Кравчука, дзвеніло і його журналістське слово. Вступивши в Національну спілку журналістів і краєзнавців України, Володимир Олексійович ще більше віддався краєзнавчій, журналістській і книговидавничій справі.

Проживши в Збаражі 57 років, знаючи кожную вуличку, школу, кожен храм міста, активно спілкуючись з вчителями, лікарями, священнослужителями, він зібрав, описав історію всіх закладів освіти, культури, спорту, медицини й храмів міста.

З-під його пера вийшли книги: «Пахinya – чарівна часточка Волині» – про його рідне село, «Історія Лановеччини», до якої увійшли зібрані ним протягом 10 років історичні матеріали багатьох сіл Лановеччини, «Розвиток футболу на Збаражчині», «Історія виховання і навчання дітей в захоронках і садочках Збаража». Останнім часом Володимир Олексійович працював над написанням книги про рідну школу, в якій працював, в якій навчалась його дружина, два сини і двоє онуків. За кілька місяців до смерті Володимир Олексійович таки отримав сигнальний екземпляр майбутньої книжки, дуже тішився з того, шукав спонсорів, щоб надрукувати книжку у кольорі. Але не встиг.

Взявши до уваги вже проведену роботу, Секретаріат Національної спілки журналістів України своєю постановою від 29 травня 2013 року нагородив Володимира Олексійовича Кравчука «Золотою медаллю української журналістики».

23 жовтня 2018 року, на 86-му році життя Господь покликав невгамовного і завжди усміхненого Володимира Олексійовича Кравчука у Божі засвіти.

«Золота медаль української журналістики» у збаражанина Володимира Кравчука [Текст] // Народне слово. – 2013. – 14 черв. – С. 5 : фотогр.

Володимир Кравчук : невтомний краєзнавець, історик, працелюб [Текст] // Народне слово. – 2016. – С. 5 : фот.

Кравчук, В. Історик, музикант, краєзнавець, журналіст... [Текст] : [80-річний ювілей] / І. Сиско // Народне слово. – 2013. – 23 серп. – С. 8 : фотогр.

Пішла з життя людина-сонце [Текст]: [присв. В. Кравчуку] // Народне слово. – 2018. – 26 жовт. – С. 3: фотогр.

Кравчук Володимир [Текст] // Землі Збаразької славетні імена: реком. бібліогр. посіб. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від. ; упоряд.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк. – Збараж, 2019. – С. 215-219: фотогр.

Володимир Кравчук: «Писати історію Збаражжя треба сьогодні, поки в пам'яті людей живуть події та імена героїв, борців за незалежність України [Електронний ресурс] // ПРОВСЕ. – Електрон. текст. дані. – [Україна], 2011. – Режим доступу: <https://provse.te.ua/2011/10/volodymyr-kravchuk-pysaty-istoriju-zbarazha-treba-sohodni-poky-v-pamjati-ljudej-zhyvut-podiji-ta-imena-herojiv-borciv-za-nezalezhnist-ukrajiny//>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 14.03.2021.

11 жовтня

70 років від дня народження *Кібібіди Зіновія Михайловича* (11.10.1953) – письменника, журналіста, художника.

Зіновій Михайлович Кібібіда народився 11 жовтня 1953 року в с. Чернихівці Збараського району (нині Тернопільський). Закінчив Вижницьке училище декоративно-прикладного мистецтва (1974, нині коледж), Тернопільський приладобудівний інститут (1985, нині Тернопільський національний технічний університет). Працював художником у НВО «Ватра», ПМП «Юля». Голова крайового літературного об'єднання при Тернопільській обласній організації Національної спілки письменників України (1998-2004), яка в його ювілейний рік нагородила Зіновія Кібібіду медаллю «Почесна відзнака», член Галицько-Волинського братства (від 1993).

Зіновій Кібібіда – приватний підприємець, однак і його основна робота пов'язана з художньою творчістю. Він – автор меморіальних дошок багатьох відомих митців нашого краю (зокрема, Олексі Корнієнка, Ярослава Сачка, Петра Тимочка),

автор меморіальної дошки письменнику Іванові Демчишину в с. Старий Нижбірок Гусятинського району, а також меморіальних плит в пам'ять про бійців ОУН-УПА та жертв Голокосту.

А от літературна діяльність ювіляра має зовсім інше емоційне забарвлення – він майстер гумору та сатири, Автор збірок прозових сатиричних і гумористичних творів, серед яких: «Граннувель. Велика новина» (Тернопіль, 1993), «Кому дулярів?» (Тернопіль, 1996), «Stop Європа» (Тернопіль, 2001), «Голоблі на Європу» (Тернопіль, 2003), «Секс як кекс» (Збараж, 1997), «Stop Європа» (Тернопіль, 2001), «Голоблі на Європу» (Тернопіль, 2003), «Бомба Нострадамуса» (Тернопіль, 2007), «Віват, Америко!» (Тернопіль, 2010) та інших. Автор численних публікацій у періодичних виданнях, альманахах, колективних збірниках.

65 років від дня народження Кіпібіди Зіновія Михайловича (11.10.1953) – письменника, журналіста, художника [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2018 рік [Текст] / Збараж. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – С. 36-40.

Барна, В. Кіпібіда Зіновій Михайлович (11.10.1953, с. Чернихівці Збаразького р-ну) – письменник, журналіст, художник [Текст] / В. Барна, В. Дерій // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2005. – Т. 2: К-О. – С. 78: фотогр.

Зіновій Кіпібіда [Текст]: [біогр.] // Письменники Тернопілля. Члени Національної спілки письменників України: бібліограф. довід. – Тернопіль, 2012. – С. 63: фотогр.

Кіпібіда Зіновій [Текст]: [біогр., бібліогр.] // Літературна Збаражчина: реком. бібліогр. посіб. / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – С. 75-81: фотогр.

Сміх крізь сльози [Текст]: бібліогр. довідка / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; підгот. В. Радовська. – Збараж, 2008. – 11 с.

Зіновій Кіпібіда [Електронний ресурс] / Тернопільська обласна бібліотека для дітей. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?].

– Режим доступу: <https://odb.te.ua/writers/zinovij-kiybida/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 29.03.2022.

Кіпібіда Зіновій Михайлович [Електронний ресурс] / Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кіпібіда_Зіновій_Михайлович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 29.03.2022.

Погоріла, І. Пишучи пародії на місцевих авторів, Зіновій Кіпібіда жартує «по-доброму» [Електронний ресурс] / І. Погоріла / 20 хвилин. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2008. – Режим доступу: <https://te.20minut.ua/ua-i-svit/pishuchi-parodiyi-na-mistsevih-avtoriv-zinoviy-kiybida-zhartue-po-dob-140329.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 29.03.2022.

12 листопада

80 років від дня народження *Кот Данії Едуардівни*
(12.11.1943 – 23.12.2014) – письменниці, педагога.

Данія Едуардівна Кот народилась 12 листопада 1943 року в м. Шпільберзі (Німеччина). Закінчила Черниховецьку семирічку, Збаразьку десятирічку (1960). Вищу освіту здобула у Львівському державному університеті ім. І. Франка (1973). Працювала учителем англійської мови Максимівської восьмирічки Збаразького району.

Свої твори друкувала в альманахах «Літературна Збаражчина», «Подільська толока», у газетах «Вільне життя», «Освіта» (Київ) та ін. Член Збаразької районної літературної студії та обласного літературного об'єднання при Тернопільській обласній організації НСПУ.

Померла Данія Кот 23 грудня 2014 року. Похована в с. Чагарі Збаразькі, Збаразького району.

Кот Данія Едуардівна [Текст] // Література землі Збаразької: бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Вип. 2. – Збараж, 2005. – С. 32.

Кот Данія [Текст]: [біогр., бібліогр.] // Літературна Збаражчина: реком. бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – С. 99-100: фотогр.

Кот Данія [Текст]: [біогр.] // Подільська толока: альм. літ. об-ня / упоряд. В. Барна. – Тернопіль, 2004. – С. 35: фотогр.

Кот Данія Едуардівна [Текст] // Письменники Збаражчини – дітям: реком. бібліогр. покажч. / Збараз. центр. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Т. Кульпа. – Збараж, 2006. – С. 4-5.

Кот Данія Едуардівна [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/kot-daniya-eduardivna/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01.04.2022.

75 років від дня народження Кот Данії Едуардівни (12.11.1943 – 23.12.2014) – письменниці, педагога [Електронний ресурс] // КУ «Публічна бібліотека Збаразької міської ради». – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2017. – Режим доступу: <http://www.zbarazh-library.com.ua/writen/date/kalendar-2018.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01.04.2022. – Аналог друк. вид.: Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2018 рік / Збараз. центр. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – С. 47-48.

Ювілейні дати населених пунктів Збаражчини

Болязуби – 440 років з часу першої писемної згадки.

Болязу́би – село в Україні, Збаразької міської громади Тернопільського району Тернопільської області. До села приєднано хутори Зграбники, Глинчуки та Нагнидовеччина. Населення 424 осіб (2021).

Перша писемна згадка під назвою Болизуби – **1583** (за поборовим реєстром Кременецького повіту).

Уніят, В. Болязуби [Текст] / В. Уніят, Б. Хаварівський // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 1: А-Й. – С. 166.

Болязуби [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Болязуби>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01. 04. 2022.

Болязуби [Електронний ресурс] // Дерев'яні церкви західної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2017. – Режим доступу: <http://decerkva.org.ua/ter/boliazuby.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01. 04. 2022.

Болязуби. Дерев'яна церква Святої Трійці (1907) [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/bolyazuby-derev-yana-tserkva-svyatoyi-trijtsi-1907/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01.04.2022.

Болязуби. Дерев'яна церква Святої Трійці (1907) [Електронний ресурс] // UKRAINIAN partl. Podolia. Galihina. Volhynia . – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2012. – Режим доступу: <https://templesua.jimdofree.com/церкви-дерев-яні/болязуби/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01.04.2022.

Вищі Луб'янки – 560 років з часу першої писемної згадки.

Вищі Луб'янки – село в Україні, Збараської міської громади Тернопільського району Тернопільської області (після ліквідації Збараського району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). Розташоване на північному сході району. До 2020 року – центр сільради, якій підпорядковане село Новий Роговець і х. Ліски. Розташоване на берегах річки Слотівка – притоки річки Гнізна. Населення – 1004 особи (2003 р.).

Перша писемна згадка – **1463** рік.

Бучак, Я. Вищі Луб'янки [Текст] / Я. Бучак, В. Уніят // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 1: А-Й. – С. 271-272: фотогр.

Вищі Луб'янки [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Болязуби>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01. 04. 2021.

Вищі Луб'янки. Збараська громада. Тернопільська область [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/vyshhi-lubyanky-zbarazka-tg-ternopilska-oblast/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01.04.2022.

Церква Різдва пресвятої Богородиці (Вищі Луб'янки)
[Електронний ресурс] // Інтерактивна карта Української Греко-Католицької Церкви. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://map.ugcc.ua/view/1028-tserkva-rizdva-presvyatoy-bogorodytsi-s-vyshchi-lubyanky-ternopilska-oblast>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01.04.2022.

Гнізди́чне – 560 років з часу першої писемної згадки.

Гнізди́чне – село в Україні, Збаразької міської громади Тернопільського району Тернопільської області (після ліквідації Збаразького району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). Розташоване на півночі району. До 2020 року – центр сільради, якій були підпорядковані села Хоми та Чеснівський Раковець. До села приєднано хутори Галатава, Ломаки та Салабай. Населення – 1757 осіб (2003).

Гнізди́чне вперше згадується у **1463** році як маєток князя Семена Васильовича Несвицького-Збаразького-Колоденського при поділі батьківських маєтків між Семеном Васильовичем, Васи́лем Васи́льовичем Збара́жським і Солтаном.

Уніят, В. Гнізди́чне [Текст] / В. Уніят, Б. Хаварівський // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 1: А-Й. – С. 371: фотогр.

Гнізди́чне [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Гнізди́чне>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01. 04. 2021.

Гнізди́чне. Збара́зка громада. Тернопі́льська область. [Електронний ресурс] // Тернопі́лщина: регіона́льно-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/gnizdychne-zbarazka-tg-ternopilska->

[oblast/](#), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01.04.2022.

Доброводи – 560 років з часу першої писемної згадки.

Доброводи – село в Україні, Збаразької міської громади Тернопільського району Тернопільської області (після ліквідації Збаразького району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). Розташоване на річці Гніздечна, на півночі району. До 2020 адміністративний центр Доброводівської сільської ради. Населення становить 1713 осіб (2003).

Перша письмова згадка про поселення «Добра-вода» датована 9 липня **1463** р. в документі «Про поділ маєтностей князів Збаразьких».

Пиріжок, А. Доброводи [Текст] / А. Пиріжок, В. Уніят // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 1: А-Й. – С. 510-511: фотогр.

Пошуково-дослідницька робота бібліотекаря бібліотеки-філії села Доброводи О. Дзісь [Текст] // «Село моє, для мене ти єдине, для мене ти найкраще на землі» : з іст. нас. пунктів Збаражчини / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; матер. узаг. Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – С. 85-89.

Скарбниця талантів землі Доброводівської [Текст]: реком.-бібліогр. посіб. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; упоряд. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2019. – 47 с.: фотогр. – (Наші славетні земляки).

Доброводи [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Доброводи_\(Тернопільський_район\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Доброводи_(Тернопільський_район)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01.04.2021.

Доброводи. Збаразька громада. Тернопільська область.
[Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/dobrovody-zbarazka-tg-ternopilska-oblast/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01.04.2022.

Добромірка – 375 років з часу першої писемної згадки.

Добро́мірка – село в Україні, Збаразької міської громади Тернопільського району Тернопільської області (після ліквідації Збаразького району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). Розташоване на річці Вовчок (притока Самчика), на південному сході району. До 2020 року – центр сільради. До Добромірки приєднані хутори Іщуки, Королюки, Корчикита та Пилипчуки. Населення – 541 особа (2003).

Перша писемна згадка – **1648** р., коли козацьке військо Богдана Хмельницького проходило через Добромірку до Збаража.

Романюк, І. Добромірка [Текст] / І. Романюк, В. Уніят // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 1: А-Й. – С. 512.

Пишаюся селом своїм, його людьми, його красою: село Добромірка [Текст]: реком. бібліогр. посіб. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; упоряд. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2020. – 42 с.: фотогр. – (Наші славетні земляки).

Добромірка [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Добромірка>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01. 04. 2021.

Добромірка. Збаразька громада. Тернопільська область.
[Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний

портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/dobromirka-zbarazka-tg-ternopilska-oblast/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01.04.2022.

Легенди Збаражчини. «Добра мірка» [Електронний ресурс] // Замки Тернопілля: національний заповідник. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://zamky.te.ua/-naukova-robota/elektronna-naukova-biblioteka/legendi-ternopilshhini/legendi-zbarazhchini.-dobra-mirka>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01. 04. 2021.

Іванчани – 560 років з часу першої писемної згадки.

Іванча́ни – село в Україні, Збараської міської громади Тернопільського району Тернопільської області (після ліквідації Збараського району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). Розташоване на річці Гніздечна, на південному заході району До 2020 року – центр сільради, якій підпорядковане село Мала Березовиця. У 1953 році до Іванчан приєднано село Зарічне (Курники). Населення – 602 осіб (2010).

Перша писемна згадка – **1463 р.**

Польовий, А. Іванчани [Текст] / А. Польовий, В. Уніят // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 1: А-Й. – С. 669: фотогр.

Пошуково-дослідницька робота завідувачки бібліотеки-філії села Іванчани М. Коваль [Текст] // «Село моє, для мене ти єдине, для мене ти найкраще на землі» : з іст. нас. пунктів Збаражчини / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; матер. узаг. Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – С. 114-151.

Іванчани [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу:

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Іванчани>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01. 04. 2021.

Іванчани. Збаразька громада. Тернопільська область. [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/ivanchany-zbarazka-tg-ternopilska-oblast/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 01.04.2022.

Нижчі Луб'янки – 560 років з часу першої писемної згадки.

Нижчі Луб'янки – село в Україні, у Збаразької міської громади Тернопільського району Тернопільської області (після ліквідації Збаразького району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). До Нижчих Луб'янок приєднано хутір Кардашева Вишня. Населення – 1451 особа (2021). Знаходиться на південному сході району. Розташоване на берегах річці Самець, що впадає в річку Гнізну.

Перша писемна згадка – **1437**. Саме цього року село перейшло у спадщину одному з синів князя Збаразького.

Мельничук, Б. Нижчі Луб'янки [Текст] / Б. Мельничук, В. Уніят // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 2: К-О. – С. 628/: фотогр.

«Село моє для мене ти єдине, для мене ти найкраще на землі» [Текст]: з історії населеного пункту Збаражчини села Нижчі Луб'янки / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; пошуково-дослід. робота М. Твердої; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2012. – 109 с.: фотогр. – (Широкий світ малої батьківщини).

«Село моє для мене ти єдине, для мене ти найкраще на землі» [Текст]: з історії населеного пункту Збаражчини села Нижчі Луб'янки. – 2-ге вид., допов. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; пошуково-дослід. робота М. Твердої; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2012. – 179 с.: фотогр. – (Широкий світ малої батьківщини).

Нижчі Луб'янки [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Нижчі_Луб%27янки, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 04. 2021.

Нижчі Луб'янки. Збаразька громада. Тернопільська область. [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/nyzhchi-lubyanky-zbarazka-tg-ternopilaska-oblast/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04.04.2022.

Новики – 560 років з часу першої писемної згадки.

Нóвики – село Збаразької міської громади Тернопільського району Тернопільської області (після ліквідації Збаразького району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). Розташоване на річці Гніздечна, на південному заході району. До 2020 року – центр сільради, якій підпорядковані села Опрілівці та Чумалі. Населення – 390 особи (2014).

Перша писемна згадка – **1463** згідно з актом поділу володінь між князями Збаразькими – Семеном, Солтаном і Васи́лем. Назва походить, за переказами, від відродженого села на місці того, яке спалили татари, – нове поселення. У 1518 р. село власність Тетяни Гольшанської, дружини К. І. Острозького; після її смерті – Острозьких.

Уніят, В. Новики [Текст] / В. Уніят // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 2: К-О. – С. 639.

Пошуково-дослідницька робота бібліотекаря бібліотеки-філії села Новики Г. Макух [Текст] // «Село моє, для мене ти єдине, для мене ти найкраще на землі» : з іст. нас. пунктів Збаражчини /

Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; матер. узаг. Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – С. 319-362.

Новики [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Новики_\(Тернопільський_район\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Новики_(Тернопільський_район)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 04. 2021.

Новики. Збаразька громада. Тернопільська область. [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/novyky-zbarazka-tg-ternopilska-oblast/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04.04.2022.

Олишківці – 560 років з часу першої писемної згадки.

Олішківці – село Збаразької міської громади Тернопільського району Тернопільської області (після ліквідації Збаразького району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). До Олишківців приєднано хутори Баландова, Гумнисько та Островець. Населення – 540 осіб (2001)

Олишковці вперше згадуються у **1463** році як маєток князя Семена Васильовича Несвицького-Збаразького-Колоденського при поділі батьківських маєтків між Семеном Васильовичем, Васи́лем Васи́льовичем і Солтаном Збаразькими.

Чайковський, В. Олишківці [Текст] / В. Чайковський // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 2: К-О. – С. 667.

Олишківці [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу:

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Олишківці>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 04. 2021.

Олишківці. Збараська громада. Тернопільська область. [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/olyshkivczi-zbarazka-tg-ternopilska-oblast/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04.04.2022.

Решнівка – 560 років з часу першої писемної згадки.

Решнівка – село в Збараській міській громаді Тернопільського району Тернопільської області (після ліквідації Збараського району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). До Решнівки приєднано село Підлісці (Підраковеччина). З вересня 2015 року і до червня 2020 року Решнівка входила у склад Колодненської сільської громади (після ліквідації Збараського району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). Населення – 388 осіб (2007). Розташоване на берегах річки Самець.

Перша писемна згадка датується **1463** роком як село Ряшнівка – масток князя Солтана Збараського.

Гуцал, П. Решнівка [Текст] / П. Гуцал, В. Уніят // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 3: П-Я. – С. 176: фотогр.

Решнівка [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Решнівка_\(Тернопільський_район\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Решнівка_(Тернопільський_район)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 04. 2021.

Решнівка. Збараська громада. Тернопільська область. [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний

портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/reshnivka-zbarazka-tg-ternopilska-oblast/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04.04.2022.

Синява – 375 років з часу першої писемної згадки.

Синява – село в Збараській міській громаді Тернопільського району Тернопільської області (після ліквідації Збараського району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). Розташоване на річці Гнізна, на південному сході району. До 2020 року – центр сільради. В 2006 року до Синяви було приєднано село Синягівка (яке було ліквідоване у 1980-ті рр.). Населення – 1023 особи (2012).

Відоме від **1648** р.

Мельничук, Б. Синява [Текст] / Б. Мельничук, В. Музя // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 3: П-Я. – С. 259.

Пишаюся селом своїм, його людьми, його красою: село Синява [Текст]: реком. бібліогр. посіб. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; упоряд. Н. Сенчишин. – Збараж, 2021. – 29 с.: фотогр. – (Наші славетні земляки).

Синява [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Синява_\(Тернопільський_район\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Синява_(Тернопільський_район)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 04. 2021.

Синява. Збаразька громада. Тернопільська область. [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/synyava-zbarazka-gromada-ternopilska-oblast/>,

вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04.04.2022.

Синява. (Тернопільський район) [Електронний ресурс] // Wikiwand. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2007. – Режим доступу: [https://www.wikiwand.com/uk/Синява \(Тернопільський район\)](https://www.wikiwand.com/uk/Синява_(Тернопільський_район)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04.04.2022

Тарасівка – 560 років з часу першої писемної згадки.

Тарасівка – село в Збаразькій міській громаді Тернопільського району Тернопільської області (після ліквідації Збаразького району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). Розташоване на річці Гнізна, на південному сході району. До 2020 року – орган місцевого самоврядування – Базаринська сільська рада. Населення становить – 327 осіб (2007).

Перша писемна згадка – **1463** р. як Тарасівці.

Уніят, В. Тарасівка [Текст] / В. Уніят // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 3: П-Я. – С. 382.

Сава, А. Нев'януха згадка про велике передвиборче віче [Текст]: [з побуту села Тарасівка] / Антін Сава // Збаражчина: зб. ст., матеріалів і споминів / ред. В. Жила; літ ред. Яр Славутич. – Нью-Йорк-Париж-Сідней-Торонто, 1985. – Т.2 – С. 302-303: фотогр.

Тарасівка [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Тарасівка \(Тернопільський район\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Тарасівка_(Тернопільський_район)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 04. 2021.

Тарасівка. Збаразька громада. Тернопільська область. [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/tarasivka-zbarazka-gromada-ternopilska->

[oblast/](#), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04.04.2022.

Травневе – 500 років з часу першої писемної згадки.

Травневе – село в Збаразькій міській громаді Тернопільського району Тернопільської області (після ліквідації Збаразького району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). Розташоване на півдні району. До 1963 року називалося *Заруддя*. Населення – 449 осіб (2007).

Перша писемна згадка – **1523**.

Бігус, М. Травневе [Текст] / М. Бігус, Ю. Ковальков // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 3: П-Я. – С. 464.

Травневе [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Травневе_\(Тернопільський_район\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Травневе_(Тернопільський_район)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 04. 2021.

Травневе. Збаразька громада. Тернопільська область. [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/travneve-zbarazka-gromada-ternopilska-oblast/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04.04.2022.

Шимківці – 560 років з часу першої писемної згадки.

Шімківці – село в Збаразькій міській громаді Тернопільського району Тернопільської області. Від вересня 2015 року ввійшло у склад Колодненської сільської громади (після ліквідації Збаразького району 19 липня 2020 року підпорядковується Тернопільському району). Розташоване на річці Гнізна, на сході району. До 2020 року – центр сільради, якій підпорядковане село Решнівка та хутори Бабії та Діброва. До Шимковець приєднано хутори Бабії та Діброва. Населення – 658 осіб (2007).

Шимківці вперше згадуються у **1463** році як маєток князя Семена Васильовича Несвицького-Збаразького-Колоденського при поділі батьківських маєтків між Семеном Васильовичем, Василем Васильовичем і Солтаном Збаразькими.

Уніят, В. Шимківці [Текст] / В. Уніят // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т. 3: П-Я. – С. 638.

Шимківці [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Шимківці\(Тернопільський_район\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Шимківці(Тернопільський_район)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04. 04. 2021.

Шимківці. Збаразька громада. Тернопільська область. [Електронний ресурс] // Тернопільщина: регіонально-інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/shymkivczy-zbarazka-gromada-ternopilska-oblast/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 04.04.2022.

ЗМІСТ

1. Свята та пам'ятні дні в Україні на 2023 рік	4
2. Перелік основних ювілейних і пам'ятних дат року Збаражчини	5
3. Збаразький літопис від сивої давни	7
3. Перелік імен, що не увійшли до основного списку	12
4. Землі Збаразької славетні люди	
Вітенько І. В.	24
Чайка В. П.	26
Білінський Т. В.	30
Білінський Б. Т.	33
Гриб В. Г.	36
Кравчук В. О. (краєзн.)	38
Кіпібіда З. М.	41
Кот Д. Е.	43
5. Ювілейні дати населених пунктів Збаразької терито- ріальної громади (з часу першої писемної згадки)	
Болязуби	45
Вищі Луб'янки	46
Гніздичне	47
Доброводи	48
Добромірка	49
Іванчани	50
Нижчі Луб'янки	51
Новики	52
Олишківці	53
Решнівка	54
Синява	55
Тарасівка	56
Травневе	57
Шимківці	57